یادداشت

معاهده راهبردی روسیه و ایران ضرورتی برای منافع و امنیت دو کشور

رسول سنائی‌راد
کارشناس سیاسی

معاهده مشارکت جامع راهبردی بین فدراسیون روسیه و جمهوری اسلامی ایران که در روز ۲۷ دی ۱۴۰۳ توسط رؤسای جمهور روسیه و ایران در مسکو امضا شده بود، از روز پنج‌شنبه ۱۰ مهرماه ۱۴۰۴ رسماً وارد فاز اجرایی شد.

در بیانیه‌ای که توسط وزارت خارجه روسیه انتشار یافت، این موعد نقطه عطفی مهم در تاریخ روابط دوجانبه روسیه و ایران محسوب می‌شود و سطح روابط دو کشور را به مرحله جدیدی از مشارکت راهبردی جامع ارتقا داده و خط و مشی‌های کلیدی برای همکاری‌های بلند مدت در تمام حوزه‌های اولویت‌دار را تعیین می‌کند.

اجرایی شدن این معاهده حاصل طی شدن فرایندی زمانبر و مقدماتی طولانی بوده، اما همزمانی اعلام مرحله اجرایی شدن آن با تشدید تنش و تخاصم بین امریکا و رژیم صهیونیستی علیه جمهوری اسلامی ایران و همچنین مواضع تهاجمی امریکا علیه روسیه و مواضع حمایتی غرب به نفع اوکراین در جنگ بین روسیه و اوکراین می‌تواند نشانه‌ای از هماهنگی و همکاری دو کشور در مقابله با چالش‌ها و تهدیدات مشترک و تلاش برای شکل‌گیری نظم جهانی چند قطبی و واکنش به یکجانبه‌گرایی حاد امریکای دوران ترامپ به حساب آمده و منافع بنیادین دو کشور را تأمین کند.

زمینه‌ها و شرایطی که می‌تواند اراده سیاسی دو کشور را در تحکیم و توسعه این معاهده برای نیل به منافع تقویت کرده و به عملیاتی‌سازی مشارکت و همکاری راهبردی سرعت بخشد عبارت‌اند از:

۱- قرار داشتن هر دو کشور در موضع مخالفت با نظم تک‌قطبی و یکجانبه‌گرایی امریکایی و مطلوبیت جابه‌جایی و تغییر این نظم به نظمی چند قطبی به نفع قدرت‌های نوظهور.

۲- متضرر شدن هر دو کشور از تلاش امریکا و اسرائیل برای تغییر نظم منطقه‌ای در غرب آسیا به عنوان مقدمه‌ای برای سلطه هرچه بیشتر امریکا بر این منطقه.

۳- عضویت هر دو کشور در پیمان شانگهای و وجود شرایط مثبت همکاری‌های دو یا چندجانبه با استفاده از ظرفیت‌های آن و مقابله با انحصارگرایی اقتصادی امریکا.

۴- قرار داشتن هر دو کشور در شرایط فشار و تحریم‌های اقتصادی امریکا و متحدان غربی آن.

بنابراین می‌توان گفت روند تحولات راهبردی دو کشور را در موقعیتی قرار داده که هم منافع و هم تهدیدهای مشترک برای آنان پدید آورده و با شرایط تداوم بحران و چالش با امریکا و متحدان غربی آن مواجه ساخته است.

طبیعی است که ضرورت‌های مقابله هوشمندانه با چالش‌ها و تهدیدها، سازوکارهای همکاری و حتی اختلاف را طلب می‌کند و چنین بستر و زمینه‌ای بین دو کشور روسیه و ایران وجود داشته و با تحولات اخیر تقویت شده است.

عملکرد جمهوری اسلامی در جنگ ۱۲ روزه که اقتدار ایران و توانمندی آن در مقابله همزمان با دو قدرت هسته‌ای و ثبات و استحکام در برابر جنگی ترکیبی و چند لایه را به اثبات رساند، نشانه‌ای از ارتقای سطح بازیگری ایران در منازعات راهبردی و سرنوشت‌ساز است که برای سایر قدرت‌ها در موازنه‌سازی علیه نظم برساخته امریکا و یکجانبه‌گرایی آن قابل توجه می‌باشد.

همچنین مقاومت روسیه در برابر فشار امریکا و حمایت تمام قد ناتو از اوکراین، نقش روسیه را در خنثی‌سازی یکجانبه‌گرایی و سلب مشروعیت از کاربرد قدرت نظامی برای تغییر معادلات قدرت توسط امریکا و متحدانش برجسته می‌سازد.

مخالفت روسیه با فعال‌سازی مکانیسم ماشه در کنار کشور چین، حاکی از اراده مسکو برای مقابله با الگوی کنش رفتاری امریکا و متحدان غربی آن و حتی کنترل رویه‌ها و روندهای متکی بر فشار و اجبار از سوی امریکا و اروپا محسوب شده و جایگاه روسیه را در روند موازنه‌سازی علیه آن قدرت‌ها روشن می‌سازد. کلام آخر اینکه مشارکت جامع راهبردی در شرایط و وضعیت فعلی که ابهام امنیتی و تهدیدات را برای هر دو کشور متصور و نشانه‌های منازعات پرخطر و مستمر را آشکار ساخته، ضرورتی راهبردی است که نه تنها برای عبور از این وضعیت، بلکه برای تغییر در معادلات و ایجاد موازنه‌هایی برای تضمین صلح و امنیت دائمی باید توسعه و گسترش یافته و تقویت شود.

خبر آخر

فرمانده سپاه تهران بزرگ:

جنگ ۱۲ روزه توهم تغییر نسل را باطل کرد

فرمانده سپاه حضرت محمد رسول‌الله (ص) با بیان اینکه نسل جوان دهه هشتادی و نودی امروز ماهیت جنایتکارانه رژیم صهیونیستی و امریکا را به خوبی درک کرده‌اند، گفت: جامعه‌ای که امروز بعینه جنگ را لمس کرده است، مفاهیم «دفاع» و «ایثار» را به خوبی درک می‌کند.

سردار سرتیپ پاسدار «حسن حسن‌زاده» فرمانده سپاه حضرت محمد رسول‌الله (ص) تهران بزرگ، دفاع مقدس ۱۲ روزه را عامل روشن‌کننده بسیاری از ابهامات چندین ساله دانست و افزود: این واقعه، شبهاتی مانند تغییر نسل جوان و عدم توانایی ملت در دفاع را باطل کرد. اکنون ما با جامعه‌ای صحبت می‌کنیم که خود بعینه جنگ را لمس کرده، صدای غرش هواپیماهای دشمن را شنیده، لرزش انفجارها را احساس کرده و شهادت هموطنانش را دیده است. این بستر بی‌نظیری برای انتقال مفاهیم دفاع و ایثار است.

فرمانده سپاه حضرت محمد رسول‌الله (ص) تهران بزرگ با اشاره به «دفاع مقدس هشت‌ساله» و «دفاع مقدس ۱۲ روزه»، تصریح کرد: حقیقت این است که ملت ایران از ابتدای انقلاب تاکنون، در حال دفاع مقدس در تمام عرصه‌ها در صحنه بوده است و آنچه در این دو برهه رخ داد، دفاع در مقابل تهاجم خارجی بود. وی ادامه داد: همه مؤلفه‌هایی که در هشت سال دفاع مقدس منجر به پیروزی ما در مقابل جهان متخاصم شد، عیناً در جنگ ۱۲ روزه نیز عامل پیروزی و تأکیدات رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله‌العالی) بر ترویج فرهنگ ایثار و شهادت در این چهار دهه، دلیل آشکار این موفقیت بود.

سردار حسن‌زاده در ادامه به چند مؤلفه مشترک و کلیدی در هر دو دوره دفاع مقدس اشاره و عنوان کرد: رهبری حکیمانه، مدبرانه و شجاعانه امام خمینی (ره) در هشت سال دفاع مقدس و رهبر معظم انقلاب اسلامی (مدظله‌العالی) در جنگ تحمیلی ۱۲ روزه، که هم جنگ را اداره کردند و هم جامعه را به آرامش رساندند، نقشی بی‌بدیل داشت و امروز دشمنان به این نقش اذعان دارند. فرمانده سپاه حضرت محمد رسول‌الله (ص) افزود: نقش ارتش، سپاه و به‌ویژه بسیج و روحیه جهادی، ایثارگری و شهادت‌طلبی آنان در هر دو دوره، ستون اصلی دفاع بود؛ همچنین پشتیبانی همه‌جانبه و گسترده مردم، از کمک‌های خرد و کلان گرفته تا حضور در صحنه، وحدت و یکپارچگی بی‌نظیری ایجاد و دشمن را کاملاً مأیوس کرد. وی با بیان اینکه نسل جوان دهه هشتادی و نودی امروز ماهیت جنایتکارانه رژیم صهیونیستی و امریکا را به خوبی درک کرده‌اند، افزود: این نسل به درستی رهبر انقلاب اسلامی، نظام و تصمیمات آن را می‌شناسند.

گزارش

نمایندگان مجلس و صاحبنظران درباره مکانیسم ماشه مطرح کردند

اسنپ‌بک، تجربه تکراری و بدون نگرانی

فعال‌سازی مکانیسم ماشه که با کارگزاری سه کشور اروپایی و حمایت پیدا و پنهان امریکا از تاریخ ۶ مهرماه کلید خورده است، اگرچه اقدامی غیرحقوقی و غیر قانونی است، با این حال، صاحبنظران سیاسی و اقتصادی سخت معتقدند که این سازوکار در عمل راه به جایی نخواهد برد و از هم اکنون محکوم به شکست است، چراکه جمهوری اسلامی ایران طی چهار دهه گذشته تحت شدیدترین تحریم‌های یکجانبه امریکا و البته همراهی دولت‌های غربی قرار گرفته و آنچه اکنون تحت عنوان بازگرداندن تحریم‌های سازمان ملل علیه ایران مطرح است، فراتر از تحریم‌های امریکا نیست. ضمن اینکه چگونگی فعال‌سازی این ساز و کار علیه ایران ایرادات حقوقی و قانونی متعددی دارد و پیش‌بینی می‌شود بسیاری از کشورها از آن پیروی نکنند. چنان‌که دو کشور عضو دائم سازمان ملل متحد یعنی چین و روسیه بارها بر غیر حقوقی و غیر قانونی بودن مکانیسم ماشه تأکید و رسماً اعلام کرده‌اند به قواعد و مقررات آن عمل نخواهند کرد.

کارشناسان حقوقی، سیاسی و اقتصادی در اظهارات خود معتقدند این سازوکار نه‌تنها از نظر حقوقی و قانونی با ابهامات جدی مواجه است، بلکه در عمل نیز ناکارآمد بوده و بسیاری از کشورها، به‌ویژه چین و روسیه، اجرای آن را نخواهند پذیرفت. در عین حال، فعالان سیاسی داخلی هشدار می‌دهند که آثار روانی و تبلیغاتی این مکانیسم می‌تواند برای اقتصاد و افکار عمومی کشور آسیب‌زا باشد.

ناکارآمدی داخلی مؤثر تر از ماشه

علاءالدین بروجردی، عضو کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس، با تأکید بر نقش سوءمدیریت‌ها و موانع قانونی داخلی در مشکلات اقتصادی کشور می‌گوید: «تحریم‌های داخلی از تحریم‌های امریکا خطرناک‌تر است، چراکه ۷۰ درصد از مشکلات امروز کشور ناشی از تصمیمات داخلی شامل سوءمدیریت‌ها یا موانع قانونی و بروکراسی است.» وی با اشاره به تجربه چهار دهه تحریم‌های غرب، تصریح کرد: «مجموعه تحریم‌های تحمیلی اروپا و امریکا شدیدتر و بیشتر از شش قطعنامه اخیر سازمان ملل است و نباید نسبت به آن نگران بود. دو عضو دائم شورای امنیت (چین و روسیه) مخالفت صریح خود را با این اقدام اعلام کرده‌اند.» بروجردی همچنین بر لزوم تحول در سیاست‌های داخلی تأکید کرد: «با اتکا به توان داخلی بی‌تردید می‌توانیم شاهد شکوفایی اقتصادی و عبور از شرایط فعلی باشیم. به جای تأمین کالاهای اساسی از سرزمین‌های دور دست مثل استرالیا و برزیل می‌توانیم با توسعه روابط همسایگی این نیازها را تأمین کنیم که هم اثرات اقتصادی و هم امنیتی مثبت دارد.»

از اثرات مکانیسم ماشه نباید ترسید

ابراهیم رضایی، سخنگوی کمیسیون امنیت ملی و سیاست خارجی مجلس هم در بیان رویکردی امیدوارانه نسبت به تحریم‌های جدید، اظهار داشت: «از اثرات اسنپ‌بک نباید ترسید، چراکه شرایط امروز را در گذشته یک بار تجربه کردیم و باز هم می‌توانیم با استفاده از ظرفیت‌های کشور از این مرحله عبور کنیم.»

او با اشاره به اینکه امید به غرب شکست‌خورده تأکید کرد: «امروز به همه غرب‌باوران ثابت شد که اروپا و امریکا در عمل تفاوتی ندارند و امید به غرب یک سراب بیش نیست. نباید به آنها امید داشت. شرایط امروز و بازگشت تحریم‌های حداکثری در گذشته نیز تجربه شده و نباید جامعه را نسبت به آنچه در حال وقوع است نگران کرد. بر عهده صاحبان تریبون و رسانه‌ها است که تلاش کنند جامعه بیش از آنچه هست، واکنش نشان ندهد.»

رضایی از ظرفیت‌های داخلی و منطقه‌ای به عنوان راهکارهای اصلی یاد کرد: «سیاست توجه به همسایگان، پیمان‌های چندجانبه مانند بریکس و شانگهای، توجه به ظرفیت‌های مرزی و اقلیمی و گردشگری و استفاده از فناوری‌های نوین از ظرفیت‌های مهم کشور است.»

ابهامات حقوقی مکانیسم ماشه

محمد ناظمی اردکانی، دبیرکل جامعه اسلامی مدیران، فعال‌سازی مکانیسم ماشه را اقدامی «غیرقانونی و مشکوک» خواند و تأکید کرد: «فعال‌سازی مکانیسم ماشه از سوی ناقضان برجام یکی دیگر از مواردی بود که از سوی افکار عمومی در ایران و جهان قویاً محکوم شد.»

وی افزود: «این اقدام اروپا چه از منظر حقوقی و چه از منظر اثربخشی سیاسی با ابهامات جدی مواجه است و بیش از آنکه راه‌حلی سازنده برای کاهش تنش ارائه دهد، خطر تشدید بحران و نابودی سازوکارهای چندجانبه برای حل مناقشات را به دنبال دارد.»

اردکانی تصریح کرد: «مشروعیت فعال‌سازی این مکانیسم، مشروط به پایبندی طرف درخواست‌کننده به شرایط مندرج در قطعنامه ۲۲۳۱ است. فرایندهای مشورتی و روال‌های حل اختلاف باید پیش از هر اقدام بازگشت‌پذیر و قهری طی شود؛ فعال‌سازی بدون طی کامل این فرایندها، از منظر حقوقی واجد اشکال و از منظر سیاسی کم‌اثر است.» او افزود: «این اقدام به‌سرعت دستاویزی برای تقابل سیاسی و تبلیغاتی شده به جای اینکه ابزاری مؤثر برای حل مسائل فنی و نظارتی باشد.» دبیرکل جامعه اسلامی مدیران همچنین بیان داشت: «بازگشت خودکار مجموعه‌ای از تحریم‌ها نه تنها تضمینی برای افزایش همکاری‌های نظارتی نمی‌آورد، بلکه ایران را به واکنش‌های تلافی‌جویانه و کاهش تعامل با ناظران سوق می‌دهد.» وی درباره واکنش‌های بین‌المللی گفت: «هنگامی که اعضای اثرگذار شورای امنیت یا بازیگران منطقه‌ای فعالانه یا منفعلانه به این اقدام واکنش نشان می‌دهند، کارآمدی تحریم‌های بازگشتی کاهش می‌یابد و اجرای جامع و یکنواخت آنها با مشکل مواجه می‌شود.» او هشدار داد: «فعال‌سازی مشکوک و پر حرف و حدیث مکانیسم ماشه می‌تواند پیش‌زمینه‌ای برای سلب اعتماد به تصمیم‌گیری شورای امنیت و سازوکارهای توافق‌شده بین‌المللی باشد.»

اردکانی در نهایت تأکید کرد: «مردم ایران باید بدانند که فعال‌سازی مکانیسم ماشه در شرایط فعلی با ابهامات حقوقی بنیادین و اثربخشی بسیار محدود همراه خواهد بود. این اقدام بیش از آنکه راه‌حل باشد به‌مثابه عاملی برای تشدید بی‌اعتمادی و انسداد سیاسی جهانی عمل می‌کند.» وی همچنین از مسئولان خواست «با استفاده از ظرفیت‌های داخلی به حل مشکلات اقتصادی اهتمام ورزند و اجازه ندهند تصمیم دشمنان در بر هم زدن ثبات اقتصادی کشور کارگر بیفتد.»

اسنپ‌بک، سلاح خالی دشمن

حسینعلی حاجی دلیگانی، نایب رئیس کمیسیون اصل ۹۰ مجلس در گفت‌وگو با مهر و در واکنش به فعال‌سازی مکانیسم ماشه، اظهار کرد: متأسفانه یکی از مشکلات اصلی در این موضوع، کم‌کاری مسئولان دولتی در اطلاع‌رسانی شفاف به مردم درباره اثرات واقعی مکانیسم ماشه است، حتی در یکی از جلسات غیرعلنی مجلس که با حضور هیئت دولت برگزار شد، مسئولان به صراحت اعلام کردند که آمادگی لازم برای هر شرایطی را دارند، اما متأسفانه این مطالب به‌طور گسترده به مردم منتقل نمی‌شود.

وی افزود: در حالی که مسئولان دولتی خود به خوبی می‌دانند مکانیسم ماشه صرفاً شامل حوزه‌های نظامی و هسته‌ای است و فعالیت‌های تجاری روزمره کشور را تحت تأثیر قرار نمی‌دهد، این مسئله به درستی به مردم تبیین نشده است. این سکوت و عدم شفاف‌سازی باعث شده است که در فضای مجازی و رسانه‌های معاند، شایعات و بزرگنمایی‌هایی در این زمینه شکل بگیرد.

نماینده مردم شاهین‌شهر در مجلس شورای اسلامی تصریح کرد: دشمن با سلاحی خالی تلاش می‌کند اقتصاد کشور را از طریق ترساندن مردم دچار آسیب کند؛ مکانیسم ماشه در واقع یک سلاح خالی است که هدف آن ایجاد رعب و نگرانی در جامعه است. نایب رئیس کمیسیون اصل ۹۰ مجلس شورای اسلامی تأکید کرد: هدف دشمن از این شیوه، ضربه زدن به اقتصاد کشور است، اما آن انسجام و اتحاد مردمی که در دوران جنگ ۱۲ روزه باعث شکست محاسبات دشمن شد، امروز هم می‌تواند عامل موفقیت و مقاومت کشور باشد. همان انسجام و تبعیت از رهبری معظم انقلاب، که در دوران جنگ شکل گرفت، امروز نیز باید حفظ شود. حاجی دلیگانی تأکید کرد: ملت ایران همیشه هوشیار بوده و می‌داند که فعال‌سازی مکانیسم ماشه، حمله به روند مذاکرات و تلاش‌های دیپلماسی بوده است. همان‌طور که در دوران گذشته، مذاکرات با غربی‌ها بی‌ثمر بود و دشمن با موشک میز مذاکره را زد، امروز نیز با فعال‌سازی مکانیسم ماشه قصد ضربه زدن به ما را دارند، اما ملت ما همچنان مقاوم و متحد ایستاده است.

■■■

بنابراین می‌توان حدس زد که این مکانیسم که از حداقل‌های حقوقی برخوردار نیست، محکوم به شکست است، چراکه تحریم‌های موجود غرب، به‌ویژه تحریم‌های یکجانبه امریکا، در طول چهار دهه اثربخشی محدود خود را نشان داده‌اند و مجموعه تحریم‌های فعلی که تحت عنوان بازگرداندن تحریم‌های شورای امنیت معرفی می‌شود، به لحاظ عملی فراتر از تحریم‌های قبلی نیست. فعال‌سازی مکانیسم ماشه با مشکلات جدی حقوقی و سیاسی همراه است که مشروعیت و الزام‌آوری آن را زیر سؤال می‌برد و مخالفت کشورهای کلیدی مانند چین و روسیه و عدم همراهی برخی اعضای سازمان ملل، اجرای کامل و یکپارچه تحریم‌ها را با چالش مواجه می‌کند.

با این حال، بزرگ‌ترین آسیب احتمالی مکانیسم ماشه در کوتاه‌مدت، اثرات روانی و تبلیغاتی آن است که می‌تواند باعث تشدید نگرانی‌ها در بازارها و افزایش فشارهای داخلی شود. مهم‌ترین راهکار مقابله، مدیریت هوشمندانه روانی بازار و تقویت ظرفیت‌های داخلی و منطقه‌ای کشور است.

خبر

با مصوبه جدید مجلس

مسیر برخورد قاطع با جاسوسان هموارتر شد

با مصوبه جدید مجلس و اجرایی شدن قانون «تشدید مجازات جاسوسی و همکاری با رژیم صهیونیستی و کشورهای متخاصم»، مسیر برخورد قاطع با جاسوسان هموارتر خواهد شد.

چند روز پس از حمله رژیم صهیونیستی به خاک کشور، مجلس شورای اسلامی بررسی دو فوریتی طرح «تشدید مجازات جاسوسی و همکاری با رژیم صهیونیستی و کشورهای متخاصم علیه امنیت و منافع ملی» را در دستور کار قرار داد. نمایندگان مجلس شورای اسلامی ۲ تیرماه در جریان رسیدگی به دو فوریتی طرح «تشدید مجازات جاسوسی و همکاری با رژیم صهیونیستی و کشورهای متخاصم» با کلیات طرح با ۲۴۸ رأی موافق، صفر مخالف و صفر ممتنع از مجموع ۲۴۸ نماینده حاضر موافقت کردند. روز ۸ تیر نیز نمایندگان جزئیات این طرح را بررسی و با آنها موافقت کردند.

براساس مصوبه، هرگونه جاسوسی یا اقدام عملیاتی برای رژیم صهیونیستی یا دولت‌های متخاصم از جمله ایالات متحده امریکا، افساد فی‌الارض محسوب می‌شود و مرتکبان مشمول مجازات ماده ۲۸۶ قانون مجازات اسلامی خواهند بود. همچنین هرگونه اقدام امنیتی، نظامی، اقتصادی، مالی یا فناورانه که به تأیید، تقویت یا مشروعیت رژیم صهیونیستی منجر شود نیز مشمول همین مجازات است. نمایندگان در ادامه تأکید کردند که همکاری آگاهانه در ساخت، تأمین، انتقال یا استفاده از سلاح، پهپاد، تجهیزات تخریبی یا حملات سایبری و دریافت وجه از جاسوسان در صورت ارتباط با رژیم‌های متخاصم، افساد فی‌الارض محسوب خواهد شد. این مصوبه فعالیت‌های سیاسی، فرهنگی، رسانه‌ای یا تبلیغی که موجب رعب عمومی، تفرقه یا خدشه به امنیت ملی شود را نیز در بر می‌گیرد. در مواردی که چنین اقدامات مصداق افساد فی‌الارض نباشد، مرتکبان مشمول حبس تعزیری و انفصال دائم از خدمات دولتی خواهند شد. ارسال فیلم یا تصاویر به شبکه‌های معاند که روحیه عمومی را تضعیف کند نیز شامل مجازات قانونی است. همچنین استفاده، خرید، فروش یا وارد کردن ابزارهای ارتباطی فاقد مجوز مانند استارلینک ممنوع است و مرتکبان مشمول حبس و ضبط تجهیزات خواهند شد. قانون تشدید مجازات‌ها تصریح کرده که اگر جرائم در زمان جنگ یا شرایط امنیتی صورت گیرد، مجازات مرتکب تا سه درجه تشدید خواهد شد و رسیدگی به این جرائم در شعب ویژه دادگاه انقلاب و خارج از نوبت انجام می‌شود.

استجازه رئیس قوه قضائیه درباره جرائم اقتصادی نیز شامل جرائم این قانون می‌شود و قانون از زمان تصویب لازم‌الاجرا است. جرائمی که قبل از تصویب آغاز شده‌اند و عاملان آن ظرف سه روز خود را معرفی نکنند نیز مشمول اجرای قانون خواهند بود. پس از آن سخنگوی شورای نگهبان درباره طرح «تشدید مجازات جاسوسی و همکاری با رژیم صهیونیستی و کشورهای متخاصم علیه امنیت و منافع ملی» اعلام کرد اهمیت نظر شورا به دلیل ضرورت‌های امنیتی ناشی از حوادث اخیر و تجاوز آشکار رژیم صهیونیستی به خاک جمهوری اسلامی است. شورا با انجام وظیفه ذاتی خود مانع از نقض ضوابط شرعی و اصول قانون اساسی شده و ابهامات و ایرادات طرح را شناسایی کرده است. در نهایت، ۹ مهرماه طحان‌نظیف اعلام کرد که طرح «تشدید مجازات جاسوسی و همکاری با رژیم صهیونیستی و کشورهای متخاصم علیه امنیت و منافع ملی» مورد تأیید شورای نگهبان قرار گرفت و پس از ابلاغ رئیس‌جمهور مسیر اجرا را طی خواهد کرد. سیدمحمد حسینی، کارشناس مسائل حقوقی در این باره گفت که با اجرای قانون «تشدید مجازات جاسوسی و همکاری با رژیم صهیونیستی و کشورهای متخاصم»، مسیر برخورد قاطع با جاسوسان هموارتر خواهد شد. این قانون با ایجاد بازدارندگی مؤثر، زمینه مقابله جدی‌تر با عوامل نفوذی و خائن به کشور را فراهم می‌کند و تا حد زیادی از تکرار اقدامات مشابه جلوگیری به‌عمل می‌آورد.

ستون دوشنبه‌ها

از حاشیه تا متن

تقی دژاکام
روزنامه‌نگار

جای خالی ادبیات در روایت حماسه

«غسان کنفانی» نویسنده شهیر و شهید فلسطینی کتابی دارد با نام «نگاهی به ادبیات صهیونیسم» که در آن نقش ادبیات و هنر را در گسترش ایده صهیونیسم و محق نشان دادن اسرائیل تشریح می‌کند و نمونه‌هایی را به‌خصوص در عالم داستان و رمان به دست می‌دهد.

او تأکید می‌کند که ادبیات صهیونیسم با استفاده از بدترین وسایل یعنی دروغ، پرده‌پوشی و وارونه جلوه دادن حقایق خود را دربست در خدمت اهداف تجاوزکارانه قرار داده است و با این حال به مدد صنعت تبلیغات در محافل ادبی از شهرت خوبی برخوردار و با اعجاب و تحسین فراوان روبه‌رو شده است.

وی تأسف می‌خورد که پژوهشگران و نویسندگان عرب [و مسلمان] تاکنون از این امر مهم یعنی رابطه عمیق میان سیاست و ادبیات غافل مانده‌اند و کوشش خود را منحصر به حوزه‌های اندیشه و عمل کرده‌اند.

کنفانی که در ۳۶سالگی در حادثه انفجار خودرو شخصی‌اش از سوی موساد به شهادت رسید، خود به آنچه گفته بود عمل کرد و در طول حیات کوتاه خود شش رمان و داستان بلند و نیز تعداد زیادی قصه کوتاه نوشت که برخی از آنها به فارسی ترجمه شده است. داستان بلند «بازگشت به حیفا»ی او هم دستمایه ساخت فیلم سینمایی «بازمانده» اثر جاودان زنده‌یاد سیف‌الله داد قرار گرفت که همه ما با آن خاطره داریم.

■■■

فردا هفتم اکتبر و دومین سالگرد عملیات تاریخی و غرورآفرین طوفان‌الاقصی به دست مجاهدان مسلمان فلسطینی در غزه است؛ عملیاتی که بعد از انتفاضه‌های اول و دوم و عقب‌نشینی سال ۲۰۰۶ و جنگ ۳۳ روزه و جنگ ۲۲ روزه، شکست بزرگ دیگری را به رژیم صهیونی تحمیل کرد و هیمنه پوشالی و تبلیغاتی آن را فرو ریخت.

در این جنگ کاملاً نابرابر که تمام عده و عده عملیاتی و تجهیزاتی و تبلیغاتی اسرائیل و امریکا و چندین کشور غربی و عربی با هم علیه یک جمعیت کم در یک باریکه کوچک ساحلی به کار گرفته شد، تاکنون با احتساب ۲۱۸ نفری که حتی دیروز بعد از پذیرش مشروط آتش‌بس از سوی حماس، در غزه به شهادت رسیدند بیش از ۶۷ هزار شهید و نزدیک به ۲۰ هزار مجروح از فلسطینیان گرفته که بخش اعظم آنان را زنان و کودکان مظلوم و بی‌پناه تشکیل می‌دهند.

در این معرکه نابرابر، همه اهالی غزه تا پای جان استقامت کردند و رنج و اندوه بمب و موشک و انفجار و گرسنگی و تشنگی و آوارگی و ویرانی گسترده را پذیرفتند تا تکه کوچک باقیمانده از وطنشان از دست نرود.

اما وظیفه دنیا و ما نه تنها به عنوان یک مسلمان که به عنوان یک انسان چیست؟ از وظایفی مانند آنچه در حرکت افتخارآمیز صمود و تظاهرات‌ها و تجمع‌های بزرگ جهانی اتفاق افتاده و می‌افتد و از وظایفی هم که مربوط به محدوده فکری و عملیاتی می‌شود می‌گذریم، اما یک وظیفه بزرگ معطل‌مانده و مهم همانی است که غسان کنفانی گفت و در همه این سال‌ها توجه کمی به آن شده و می‌شود: استفاده از ابزار بسیار تأثیرگذار و ماندگار ادبیات و هنر در بازروایی آنچه بر غزه و فلسطین در این مدت رفت.

شاید تا حدود کمی شاعران ما در این مدت سهم مختصری از وظایف خود را ادا و به فلسطین و مظلومان غزه توجه کرده باشند، اما در دیگر حوزه‌های ادبی و هنری از جمله قصه و رمان، نمایشنامه و تئاتر، فیلم کوتاه و بلند و سینمایی و سریال، موسیقی، نقاشی و گرافیک و دیگر عرصه‌ها و قالب‌های ادبیات و هنر هنوز این دو سال تاریخی و تحول‌آفرین جای مناسبی ندارند و نویسندگان و قلم‌به‌دستان ما باید سهم خود را به تاریخ و ادبیات ادا کنند و آن‌هم به بهترین وجه و با بهترین کیفیت.

ریتم تحولات در دنیا لحظه‌به‌لحظه تندتر و شدیدتر می‌شود و خیلی نمی‌توان منتظر ماند تا اثری تولید شود. اگر هم که ما منتظر بمانیم، دشمن صهیونی و ادبیات صهیونیسم منتظر نمی‌ماند و به وظیفه خودش به بهترین وجه عمل می‌کند و همان‌طور که تاکنون در این عرصه موفق ظاهر شده، با این‌همه ابزارهای تبلیغاتی جهانی که در اختیار اوست باز هم می‌تواند موفق باشد و مثل همیشه روایت سرشار از دروغ و تحریف خود را با بهترین رنگ و لعاب به دنیا قالب کند که البته در این صورت، روسیاهی آن به مایی می‌ماند که می‌توانستیم کاری بکنیم و نکردیم.

گزیده خبر

بازگشت پیکرهای ۴۶ شهید تازه تفحص شده به وطن

پیکرهای مطهر ۴۶ شهید تازه تفحص شده دفاع مقدس روز گذشته از مرز شلمچه وارد خاک کشور شد.

به گزارش خبرگزاری صدا و سیما، شهدای گلگون کفن با استقبال مردم قدرشناس و یگان‌های رزمی مستقر در منطقه و روی دستان جمعی از مردم اهل سنت منطقه ترکمن صحرا به نمایندگی از ملت ایران از طریق مرز شلمچه به مام میهن بازگشتند.

پیشتر تعداد شهدا ۴۴ شهید اعلام شده بود که به گفته سردار سید محمد باقرزاده، فرمانده کمیته جست‌وجوی مفقودان ستاد کل نیروهای مسلح دو شهید دیگر نیز در طی روزهای گذشته به این شهدا اضافه شده است. این شهدا در عملیات‌های والفجر مقدماتی، محرم، والفجر ۱، کربلای ۴ و ۵، خیبر، بدر، رمضان و تک پشتیبانی در عملیات والفجر ۸ به شهادت رسیده‌اند. باقرزاده با تأکید بر اینکه عملیات جست‌وجوی شهدا همچنان ادامه دارد و موفقیت‌های دیگری نیز در مناطق دیگر به دست آمده، افزود: پیکر مطهر این شهیدان در مناطق فکه، شرهانی، شرق دجله، جزایر مجنون، ام‌الرصاص وام‌الباوی و شلمچه تفحص شده‌اند. فرمانده کمیته جست‌وجوی مفقودین ستاد کل نیروهای مسلح خاطر نشان کرد: یکی از سرداران استان گلستان نیز در میان شهدای تازه تفحص شده پیدا شده است. سردار باقرزاده در آیین استقبال از شهدای دفاع مقدس گفت: خون این مردان خدایی نه تنها نشان پایان راه نیست بلکه سرآغاز بیداری است. سرآغاز الهام بخشی به همه ملت‌های آزاده جهان است که هر قطره خون این شهدا نهالی از غیرت از دل این ملت را آبیاری می‌کند.

علی عابدی سرکنسول ایران در عراق نیز با اشاره به برگزاری مراسم وداع با شهدا، در آیین معراج شهدای اهواز یادآور شد: بعد از این مراسم شهدایی که شناسایی شدند به استان‌های خود اعزام می‌شوند و شهدای دیگر هم به عنوان شهدای گمنام به خاک سپرده می‌شوند.